

Fotbollsförbundets sponsorer bör göra mer för att hantera människorättsrisker vid mästerskap

Företag som sponsrar Svenska Fotbollsförbundet måste hantera risker för kränkningar av mänskliga rättigheter som uppstår i samband med stora mästerskap. Det visar en rapport som Swedwatch genomfört med sponsorer inför fotbolls-VM i Ryssland. Även om framsteg gjorts på policynivå under senaste år, behöver företagen visa hur de kartlägger och agerar på sådana risker.

I veckan inleds fotbolls-VM i Ryssland. Landet präglas av ett begränsat demokratiskt utrymme och utvecklingen anses ha förvärrats under senare år. I samband med förberedelserna inför VM har fack- och människorättsorganisationer rapporterat om allvarliga kränkningar av arbetsrätten, såsom oavlönat arbete och osäkra arbetsplatser - minst 21 människor uppges hittills ha omkommit när de arbetat med att bygga de arenor som ska stå klara vid avspark den 14 juni.

Företag som sponsrar ett idrottsförbund har ett ansvar för att känna till och minimera den negativa påverkan på mänskliga rättigheter som företagen kopplas till genom sin sponsring. Enligt FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGPs) ska ett företag göra en risk- och konsekvensanalys för mänskliga rättigheter som affärsverksamheten kan medföra, redovisa resultaten av analysen och agera på dessa. I denna mening skiljer sig sponsring inte från annan affärsverksamhet.

En enkät som Swedwatch har genomfört inför fotbolls-VM i Ryssland med sju sponsorer till Svenska Fotbollsförbundet (SvFF) visar att en del framsteg har skett. Framför allt har alla företag i enkäten policyer för mänskliga rättigheter som omfattar sponsring. Även om bara drygt hälften av de som kontaktades valde att medverka i enkäten, är det en positiv utveckling jämfört med rapporter som Swedwatch publicerade 2014. Då hade inget av de då undersökta företagen sådana policyer på plats.

Men företagen måste också gå från ord till handling och aktivt hantera riskerna för kränkningar av mänskliga rättigheter som är kopplade till VM i Ryssland.

”Det är positivt att företagen har antagit policyer för mänskliga rättigheter, och att flera av dem kartlagt riskerna med fotbolls-VM i Ryssland. Men för att leva upp till de ramverk som finns måste sponsorerna också agera, till exempel genom att driva specifika frågor i dialog med Svenska Fotbollsförbundet”, säger Olof Björnsson, researcher på Swedwatch.

Enligt FN:s vägledande principer bör ett företag försöka påverka situationen genom att ställa krav på sin affärspartner, i det här fallet SvFF, att hantera de risker som identifierats. Om företagen inte anser att de kan påverka situationen på egen hand, bör de försöka öka sina påverkansmöjligheter genom att gå samman med andra företag i samma bransch.

”Sponsorerna hade kunnat gå ihop och gemensamt ställa sina krav. Vår analys visar dock inte på något sådant samarbete”, säger Olof Björnsson.

I rapporten rekommenderas alla företagssponsorer av nationella idrottsförbund att kartlägga och analysera existerande och potentiella risker för mänskliga rättigheter i de mästerskap som de sponsrade idrottsförbunden deltar i. Sponsorerna bör också adressera resultaten, genom att till exempel uppmantra förbunden att lyfta identifierade risker med sina internationella motsvarigheter.

Sponsorerna uppmanas också att i enlighet med UNGPs princip ”know and show” redovisa hur de hanterar risker för mänskliga rättigheter.

För mer information, vänligen kontakta Olof Björnsson, researcher på Swedwatch, 08-525 203 77